

Vec C-339/23

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

30. máj 2023

Vnútroštátny súd:

Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

28. apríl 2023

Žalobca:

Horyzont   Niestandaryzowany   Sekurytyzacyjny   Fundusz
Inwestycyjny Zamknięty

Žalovaná:

LC

PRACOVNÝ DOKUMENT

Predmet konania pred vnútroštátnym súdom

Žaloba o zaplatenie 41 177,24 PLN (cca 8 761 eur) s úrokmi z omeškania za spotrebiteľský úver nesplatený žalovanou LC.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Výklad článku 8 smernice 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS.

Článok 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Prejudiciálna otázka

Má sa článok 8 smernice 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS vykladať v tom zmysle, že v ňom vyjadrená povinnosť veriteľa preskúmať úverovú bonitu spotrebiteľa (dlžníka) je rovnocenná s ostatnými povinnosťami stanovenými vo vyššie uvedenej smernici (najmä informačnými povinnosťami stanovenými v článku 10 a nasl.), teda tak, že sankcie, na ktoré odkazuje článok 23 tejto smernice, nemôžu byť odlišné, to znamená, že nemôžu stanoviť rozdielne právne následky v súvislosti s porušením každej z týchto povinností samostatne?

Citované právne predpisy Spoločenstva

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS: článok 8 ods. 1 a 2, článok 23.

Citované vnútroštátne právne predpisy

Kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r. (Občiansky zákonník z 23. apríla 1964): článok 58 § 1, 2 a 3, článok 481 § 1, 2, 2¹, 2², 2³, 2⁴.

Kodeks postępowania cywilnego z dnia 17 listopada 1964 r. (Občiansky súdny poriadok zo 17. novembra 1964): článok 505⁴.

Ustawa o kredycie konsumenckim z dnia 12 maja 2011 r. (Zákon o spotrebiteľských úveroch z 12. mája 2011): článok 9 ods. 1 až 4, článok 30 ods. 1, článok 31 ods. 1 a 2, článok 32, článok 33, článok 45 ods. 1 až 5.

Ustawa prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. (Zákon o bankách z 29. augusta 1997): článok 70 ods. 1 a 2, článok 78a.

Zhrnutie skutkového stavu a priebehu konania

- 1 Dňa 28. septembra 2017 žalovaná LC (spotrebiteľ) uzavrela s Nest Bank S.A. vo Varšave zmluvu o konsolidačnom úvere vo výške 49 148,06 PLN (10 457 eur).
- 2 Na základe zmluvy o úvere sa žalovaná zaviazala splatiť požičanú sumu v 60 rovnakých, mesačných splátkach do 3. októbra 2022 a uhradiť tzv. províziu za poskytnutie úveru vo výške 7 323,06 PLN (cca 1 558 eur), ako aj vrátenie zmluvného úroku vo výške 8 365 PLN (1 779 eur) za použitie kapitálu vo výške 9,9 % (pri variabilnej úrokovej sadzbe) ročne.
- 3 Časť úveru poskytnutého žalovanej bola použitá na splatenie ďalšieho úveru. Zvyšná suma bola určená na účely spotreby.
- 4 V zmluve o úvere sa vysvetľuje, že: „Celková výška úveru“ predstavuje 33 460 PLN; „Celkové náklady na úver“ predstavujú 29 113,16 PLN; „Celková suma na zaplatenie“ je 62 573,16 PLN. Mesačná splátka, ktorú mala žalovaná platiť, bola 1 042 PLN (cca 221 eur).
- 5 Žalovaná bola v čase uzavretia zmluvy dôchodkyňa a navyše bola zamestnaná na polovičný úväzok. V zmluve o úvere žalovaná uviedla, že jej priemerný mesačný, čistý príjem je 1 755,62 PLN (cca 373 eur), splácala ďalší úver, ktorého splátka bola 320 PLN (cca 68 eur).
- 6 Zmluva o úvere nestanovuje konkrétny spôsob zaručenia splatenia úveru.
- 7 Z dôvodu omeškania so splácaním úveru veriteľ podal žalobu o zaplatenie. Neskôr ho nahradil žalobca, ktorý pohľadávku, na ktorú sa vzťahuje žaloba odkúpil na základe zmluvy o postúpení pohľadávky.
- 8 Súd prvej inštancie vydaním platobného rozkazu žalobe v celom rozsahu vyhovel.
- 9 Proti tomuto rozkazu podala žalovaná odpor, v ktorom sa domáhala zastavenia exekúcie, pričom žiadala sumu, na ktorú sa vzťahuje platobný rozkaz rozložiť na splátky.
- 10 V priebehu konania žalovaná splatila časť úveru v celkovej výške 25 928 PLN (cca 5 516 eur).

Podstatné tvrdenia účastníkov konania pred vnútroštátnym súdom

- 11 Na pojednávaní dňa 16. júna 2020 žalovaná konkretizovala svoje námietky, pričom tvrdila, že veriteľ neposudzoval jej bonitu v čase uzatvárania zmluvy. Okrem toho uviedla ďalšie tvrdenia týkajúce sa posúdenia ustanovení zmluvy z hľadiska ich nekalosti.

- 12 Žalobca vzal žalobu sčasti späť a to v rozsahu týkajúceho sa výšky súm, ktoré žalovaná zaplatila v priebehu konania. V ostatnom rozsahu žalobca ponecháva žalobu o zaplatenie istiny spolu s úrokom z omeškania.

Stručné odôvodnenie návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 13 Na základe článku 8 ods. 1 smernice 2008/48 a odôvodnenia 28 tejto smernice poskytovateľ úveru pred uzavretím zmluvy o úvere je povinný posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa na základe dostatočných informácií získaných, ak je to vhodné, od spotrebiteľa. Táto povinnosť, ktorá je uvedená aj v článku 9 poľského zákona o spotrebiteľských úveroch (ďalej len „u.k.k.“), prispieva k implementácii všeobecných cieľov smernice súvisiacich so zabezpečením vysokej a rovnocennej úrovne ochrany spotrebiteľov v Únii a k uľahčeniu vzniku dobre fungujúceho vnútorného trhu spotrebiteľských úverov.
- 14 Na dosiahnutie týchto cieľov prispieva aj ďalšie zaťaženie veriteľov, najmä informačnými povinnosťami stanovenými v článkoch 5 a 10 uvedenej smernice.
- 15 Na základe judikatúry Súdneho dvora má pre spotrebiteľa zásadný význam tak posúdenie úverovej bonity dlžníka, ako aj informačné povinnosti predchádzajúce a sprevádzajúce uzavretie zmluvy (pozri rozsudky Súdneho dvora: z 21. apríla 2019, Radlinger, C -377/14, ECLI:EU:C:2016:283, body 61 a 64, z 10. júna 2021, Ultimo Portofolio Investment (Luxembourg), C-303/20, ECLI:EU:C:2021:479, bod 29, z 5. marca 2020, OPR-Finance s.r.o., C-679/18, ECLI:EU:C:2020:167, bod 21).
- 16 Podľa zhromaždených dôkazov si banka nesplnila povinnosť posúdiť bonitu dlžníčky. Žalovaná však podľa názoru vnútroštátneho súdu nesplnila podmienky na čerpanie úveru, keďže nebola bonitná. Porovnanie celkového mesačného príjmu spotrebiteľa so zaťažením vyplývajúcim zo splátky úveru vedie k záveru, že splácaním mesačnej splátky sa spotrebiteľ dostáva do situácie ohrozenia zabezpečenia základných, existenčných potrieb. Nepriaznivá finančná situácia žalovanej nebola pritom prechodného charakteru.
- 17 Podľa článku 23 smernice 2008/48 členské štáty stanovujú pravidlá o sankciách uplatňovaných v prípade porušenia vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré boli schválené podľa tejto smernice a prijímú všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie vykonávania týchto sankcií. Stanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce.
- 18 Pri preberaní smernice 2008/48 poľský normotvorca nezaviedol primerané sankcie za porušenie povinnosti preskúmať úverovú bonitu spotrebiteľa, ktorý si chce vziať spotrebiteľský úver. Ako vyplýva z rozsudku Súdneho dvora vo veci C-303/20, sankcie za porušenie povinnosti preveriť bonitu spotrebiteľa v zmysle 138c kodeks wykroczeń (zákon o priestupkoch) nie sú dostatočné. Tieto nedostatky sa týkajú rovnako u.k.k., ako aj ustawy prawo bankowe (zákon o bankách) (ďalej len „pr. b.“).

- 19 Poľský občianskoprávny systém poskytuje množstvo riešení umožňujúcich uplatnenie sankcií za porušenie ustanovení súkromného práva. Jedným z takýchto riešení je článok 45 u.k.k., ktorým sa uplatňuje tzv. sankcia bezplatného úveru uložená za porušenie informačných povinností veriteľa voči spotrebiteľovi. Toto ustanovenie sa však vzťahuje na porušenia v ňom osobitne uvedené, medzi ktoré nepatrí porušenie povinnosti skúmať bonitu spotrebiteľa.
- 20 V judikatúre poľských súdov doteraz prevláda názor, že porušenie povinnosti skúmania bonity podľa článku 9 u.k.k. neodôvodňuje vyvodenie akýchkoľvek právnych dôsledkov ovplyvňujúcich zmluvný vzťah medzi zmluvnými stranami. Na základe existujúcej judikatúry Súdneho dvora je však takýto predpoklad neprijateľný.
- 21 Keďže ustanovenie článku 45 u.k.k. sa priamo netýka otázky porušenia povinnosti skúmania bonity spotrebiteľa, je potrebné hľadať iné ustanovenia, ktoré umožnia rozhodnutie, ktoré bude v súlade s cieľmi sledovanými smernicou 2008/48. Takouto normou by mohlo byť ustanovenie článku 58 kodeks cywilny (Občiansky zákonník) (ďalej len „k. c.“) stanovujúce najprísnejšiu sankciu a to sankciu neplatnosti právneho úkonu. Vnútroštátny súd sa domnieva, že toto ustanovenie sa môže uplatniť aj v súvislosti s porušením povinnosti preskúmania úverovej bonity spotrebiteľa.
- 22 Hoci výber systému sankcií zostáva na rozhodnutí členských štátov, zvolený systém by však mal zabezpečiť splnenie všeobecných cieľov smernice 2008/48 uvedených v bode 13 vyššie.
- 23 Vnútroštátny súd má preto pochybnosti, či povinnosti uložené predajcovi alebo dodávateľovi na dosiahnutie týchto cieľov stanovených v článkoch 8 a 10 smernice 2008/48 majú byť rovnocenné a či to znamená, že sankcie uplatňované dotknutým členským štátom, na ktoré sa vzťahuje článok 23 smernice 2008/48 sa môžu pri jednotlivých porušeníach líšiť.
- 24 Keďže Súdny dvor v bode 35 svojho rozsudku vo veci C-303/20 poukázal na voľnú úvahu súdu pri uplatnení a najmä pri výbere opatrenia primeraného závažnosti zisteného porušenia povinnosti, je treba z toho vyvodiť, že toto opatrenie musí byť rovnocenné so sankciami stanovenými za porušenie iných povinností podľa ustanovení prijatých na vykonanie smernice 2008/48?
- 25 Ak došlo k porušeniu povinnosti podľa článku 8 smernice 2008/48 (článok 9 u.k.k. alebo článok 70 pr. b.), môže byť uplatnená sankcia prísnejšia alebo menej prísna ako sankcia stanovená za porušenie napríklad informačných povinností uvedených v článku 10 tejto smernice? Je rozsah voľnej úvahy pri posudzovaní rovnocennosti sankcie stanovenej vo vnútroštátnych právnych predpisoch ponechaný výlučne vecou vnútroštátneho práva, alebo je dôsledkom posúdenia rovnocennosti povinností stanovených v smernici?
- 26 Vyššie uvedené pochybnosti sa v prejednávanej veci prejavujú. V prípade uplatnenia sankcií podľa článku 58 k.c. sa zmluva stáva neplatnou a preto všetky

jej ustanovenia prestávajú byť pre zmluvné strany záväzné. Na druhej strane, sankcia podľa článku 45 u.k.k. nespôsobuje neplatnosť, umožňuje však spotrebiteľovi, aby mu neboli účtované úroky a iné náklady na úver.

- 27 Ako je v praxi všeobecne akceptované, sankcia bezplatného úveru nezahŕňa sankcie súvisiace so zmluvným úrokom z omeškania s plnením. To znamená, že ak sa uplatní článok 45 u.k.k., úroky z omeškania v plnení splátky budú určené na základe zmluvy (a budú v tomto prípade vo výške 24,50 % ročne) a v prípade sankcií podľa článku 58 k.c. prísnosť výpočtu úroku z omeškania bude vyplývať zo zákona (úroky budú potom vo výške 12,25 % ročne).
- 28 Vnútroštátny súd uvádza, že v existujúcej judikatúre Súdneho dvora, vzhľadom na kritériá článku 23 smernice 2008/48, účinnosť, primeranosť a odrádzajúci účinok ktorejkoľvek z týchto sankcií nie sú spochybnené.
- 29 Treba však zdôrazniť, že prípady uplatnenia týchto sankcií preskúmané Súdny dvorom sa týkajú vnútroštátnych právnych predpisov rôznych členských štátov, ktoré majú v tomto ohľade svoju autonómiu. Má sa na základe článku 23 smernice 2008/48 takéto rozlišovanie medzi sankciami považovať za prípustné v rámci vnútroštátneho práva jedného štátu, v situácii keď sa povinnosti vyplývajúce z tejto smernice majú posudzovať ako rovnocenné, to znamená, že majú podobnú úroveň a sledujú rovnaké ciele?
- 30 Aby sa zabezpečilo, že sankcie budú v súlade s kritériami stanovenými v článku 23 smernice 2008/48 musí vnútroštátny súd vziať do úvahy, že súčasný právny stav nie je dostatočne presný ani jasný a možnosti jeho posúdenia priemerným spotrebiteľom, ktorý nemá príslušné právne znalosti, sú prinajmenšom nedostatočné.
- 31 Koexistencia mnohých sankcií vo vnútroštátnom práve nielenže spôsobuje nejasnosti a nepresnosti právnych základov pre výkon práv podľa práva Únie, čo vedie k obmedzeniu ich účinnosti („*effet utile*“), ale tiež čo je dôležité, zavádza rozlíšenie z hľadiska proporcionality sankcií za nesplnenie povinností vyplývajúcich z jedného aktu Únie a to smernice 2008/48.
- 32 Po získaní odpovede od Súdneho dvora bude vnútroštátny súd vedieť, či sú v prípade porušenia povinností vyplývajúcich zo smernice 2008/48 prípustné rôzne sankcie (vo vyššie uvedenom zmysle). Tento súd chce zdôrazniť, že nežiada o radu, ktoré z ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov má uplatniť, ale – ak to Súdny dvor uzná za vhodné – žiada o výklad ustanovení práva Únie vo vyššie uvedenom rozsahu.
- 33 Súdny dvor ešte nevyriešil otázky uvedené v návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Odpoveď na túto otázku bude mať priamy význam pre vyriešenie tohto prípadu, t. j. pre posúdenie primeraných (s prihliadnutím na kritériá článku 23 smernice 2008/48) dôsledkov nesplnenia povinnosti zo strany banky, posúdiť bonitu spotrebiteľa, a to najmä z hľadiska posúdenia účinnosti, primeranosti sankcií a ich odrádzajúceho účinku.